

Minister Rozwoju i Technologii

Znak pisma: DAG-II.054.2.2024
Warszawa, 27 czerwca 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Dotyczy: interpelacji poselskiej nr 3149 w sprawie wyzwań średniookresowych dla Polski.

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji Pana Posła Daniela Milewskiego nr 3149 w sprawie wyzwań średniookresowych dla Polski informuję, że Ministerstwo Rozwoju i Technologii (MRiT) jest świadome wagi wyzwań, z którymi mierzy się polska gospodarka. Sprostanie wyzwaniom dwójakiej transformacji (cyfrowej oraz zielonej) pozostaje jednym z priorytetów rządu. Poniżej przedstawiono odpowiedzi na szczegółowe pytania Pana Posła.

1. Jakie konkretne działania podejmuje Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w celu adaptacji do trendów makroekonomicznych, takich jak powszechna cyfryzacja, budowa gospodarki o obiegu zamkniętym i dążenie do neutralności klimatycznej?

Zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. 2006 nr 227 poz. 1658 z późn. zm.) koordynacja programowania i realizacji dokumentów strategicznych znajduje się w kompetencjach ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego, zatem najbardziej kompleksowej odpowiedzi na powyższe pytanie może udzielić Minister Funduszy i Polityki Regionalnej.

We właściwości MRiT znajduje się część obszarów wskazanych w interpelacji. Należą do nich wybrane przedsięwzięcia z zakresu zielonej transformacji i działań na rzecz neutralności klimatycznej. Jednym z istotnych źródeł ich finansowania są środki Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO). Poniżej przedstawiono wybrane reformy/inwestycje KPO realizowane przez MRiT.

I. A2.2 Stworzenie warunków do przejścia na model gospodarki o obiegu zamkniętym – celem reformy jest stworzenie odpowiednich ram prawnych dla funkcjonowania obrotu surowcami wtórnymi. Reforma wprowadzi rozporządzenia o zniesieniu statusu odpadów, odnoszące się do kluczowych odpadów przemysłowych (o największym potencjale gospodarczym) oraz wdrożenie definicji surowca wtórnego, co ułatwi obrót i wykorzystanie odpadów jako surowców wtórnych. Przełoży się to na lepszą gospodarkę materiałową, zwiększenie efektywności energetycznej oraz zmianę filozofii przedsiębiorstw w kierunku zerowej ilości odpadów.

II. A2.2.1 Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym – celem tej inwestycji jest realizacja reformy A2.2 poprzez wsparcie wykorzystania surowców wtórnych, w tym przez finansowanie m.in. infrastruktury badawczo-rozwojowej, na potrzeby opracowania

technologii w zakresie wykorzystania odpadów jako surowców wtórnych, z myślą o stworzeniu bardziej wydajnej gospodarki.

III.B1.1.2 Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych – założeniem tej inwestycji jest poprawa efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych, poprawienie jakości mieszkań oraz walka z ubóstwem energetycznym. Inwestycja zakłada upowszechnienie niskoemisyjnych źródeł energii, wymianę nieefektywnych źródeł grzewczych oraz termomodernizowanie budynków mieszkalnych.

IV. B3.5.1 Inwestycje w energooszczędne mieszkania dla gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach – inwestycja zakłada zwiększenie dostępu do energooszczędnych mieszkań na wynajem dla osób o niskich lub umiarkowanych dochodach, przy jednoczesnym zwiększeniu udziału budynków o podwyższonych standardach energetycznych.

V. B2.2.2/G1.1.2 Instalacje odnawialnych źródeł energii realizowane przez społeczności energetyczne, w tym inwestycje o zwiększonej skali – celem tej inwestycji jest zachęcenie do rozwoju lokalnych źródeł energii odnawialnej realizowanych przez społeczności energetyczne, w tym m.in. klastry energii czy spółdzielnie energetyczne. Inwestycja przyczyni się do zwiększenia odporności gospodarki na wstrząsy zewnętrzne, samowystarczalności energetycznej oraz obniżenia emisyjności.

2. W jaki sposób Ministerstwo planuje zintegrować strategię działania w kontekście wymienionych trendów, aby zapewnić spójność i skuteczność działań na rzecz rozwoju gospodarczego?

W kontekście wymienionych trendów ważną pozostaje rezolucja „Przekształćmy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju” (dalej jako: Agenda 2030) przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jest to strategia rozwoju globalnego, której głównym celem jest wyeliminowanie ubóstwa, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych – w tym także wymienionych trendów.

MRiT pełni rolę krajowego koordynatora wdrażania Agendy 2030. Ministerstwo stale współpracuje z innymi resortami, urzędami marszałkowskimi, innymi urzędami centralnymi czy też z sektorem prywatnym w celu monitorowania postępów realizacji Agendy 2030 w Polsce.

Ponadto, należy wskazać, że MRiT pełni rolę koordynującą implementację gospodarki o obiegu zamkniętym. W 2019 r. rząd przyjął opracowaną przez MRiT, we współpracy z innymi interesariuszami, Mapę drogową transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (dalej: Mapa GOZ). Mapa GOZ zawiera zestaw rekomendacji dla administracji rządowej, mających na celu stworzenie ram dla rozwoju gospodarki o obiegu zamkniętym (dalej: GOZ) w Polsce. Jednocześnie działania w zakresie GOZ podejmowane są na poziomie unijnym.

W opublikowanym w 2020 r. przez Komisję Europejską (dalej: KE) Planie działań na rzecz GOZ KE określone zostały projekty regulacji mających na celu przyspieszenie transformacji GOZ. Wśród nich znalazło się m. in. rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające ramy ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla zrównoważonych produktów i uchylające dyrektywę 2009/125/WE, które na poziomie krajowym koordynowało MRiT. Rozporządzenie, po opublikowaniu, będzie obowiązywało wprost we wszystkich krajach UE. Poza ww. rozporządzeniem, na etapie prac znajdują się także inne

projekty legislacyjne, przede wszystkim w obszarze gospodarki odpadami, które po przyjęciu będą obowiązywały również w Polsce.

Poza pracami nad ramami regulacyjnymi kształtowanymi obecnie na poziomie UE MRiT uczestniczyło w pracach nad projektowaniem instrumentów wsparcia przedsiębiorstw w ramach polityki spójności w obszarze GOZ. Przykładowo, w ramach perspektywy funduszy unijnych na lata 2021-2027 ekoprojektowanie, które stanowi istotny element GOZ-u, jest jednym z elementów, na które można otrzymać finansowanie. W ramach polityki spójności ze środków programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG) zaplanowano wsparcie B+R i innowacji w zakresie transformacji sektora przedsiębiorstw w kierunku GOZ. Ponadto w ramach zakresu interwencji programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS) duży nacisk został położony na rozwój sektora recyklingu.

W kontekście adaptacji do trendów, z perspektywy MRiT kluczowy pozostaje zrównoważony rozwój, który obejmuje wymiar społeczny, środowiskowy i gospodarczy. Niezbędne jest zapewnienie spójności polityk z uwzględnieniem każdego z tych wymiarów. Adaptacja wymaga zwiększania wiedzy i świadomości oraz zmiany w sposobie myślenia o zrównoważonym rozwoju. Podkreślamy także konieczność partnerskiej współpracy – zarówno na poziomie krajowym jak i międzynarodowym. Z tego względu MRiT organizuje liczne wydarzenia w formie konferencji lub warsztatów o charakterze edukacyjnym, dających przestrzeń do dyskusji i wymiany doświadczeń różnych środowisk w tematach pozostających kluczowymi dla resortu, tj. zrównoważonego rozwoju oraz zagadnień powiązanych. Przykładowym, niedawnym wydarzeniem o tym charakterze było zorganizowane 12 czerwca br. Krajowe Forum Interesariuszy Agendy 2030 pn. „Agenda 2030 – wzrost świadomości - wzrost odpowiedzialności!”.

3. Jakie są konkretne cele i wskaźniki postępu, które Ministerstwo przyjęło w kontekście każdego z wymienionych trendów?

MRiT w 2023 r., ramach przygotowania do drugiego Dobrowolnego Narodowego Przeglądu z realizacji Agendy 2030, zaktualizowało i opracowało szereg priorytetów krajowych dla każdego z 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (ang. Sustainable Development Goals, SDGs). Same cele zrównoważonego rozwoju również powinny być traktowane jako kluczowe w kontekście wymienionych trendów.

Wśród priorytetów krajowych, ważnych dla wskazywanych trendów, należy wskazać m.in.:

- Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej, Internetu i technologii cyfrowych.
- Zwiększenie wydajności wykorzystania zasobów oraz zmiana podejścia do zasobów, polegająca na odejściu od ich linearnego zagospodarowania, a także zmiana wzorców konsumpcyjnych.
- Efektywne zmniejszenie koncentracji CO₂ w atmosferze.
- Wzmocnienie roli adaptacji do zmian klimatu i zwiększenie odporności kraju na skutki zmian klimatycznych.
- Włączenie działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu do krajowych polityk, strategii i planów.

W zakresie wskaźników postępu dla wybranych celów, wiodący jest Główny Urząd Statystyczny, który prowadzi platformę internetową <https://sdg.gov.pl/>. Katalog danych jest otwarty i publicznie dostępny. Zestaw wskaźników monitorujących powstał na potrzeby analizowania zmian i oceny postępów Polski w zakresie krajowych wyzwań

w odniesieniu do celów zrównoważonego rozwoju. Dla wszystkich priorytetów krajowych jest to zestaw około 140 wskaźników.

Przykładowe wskaźniki dla wymienionych trendów:

- Powszechna cyfryzacja, prowadząca do czwartej rewolucji przemysłowej: [9.1.a Globalny Indeks Innowacji \(Global Innovation Index\)](#).

- Budowa gospodarki o obiegu zamkniętym: [12.1.c Wskaźnik powtórnego wykorzystania materiałów](#).

- Dążenie do neutralności klimatycznej: [13.1.a Dynamika emisji CO2 \(2010=100\)](#).

W zakresie GOZ, w ramach Strategii Produktyności 2030, określono wskaźniki mające na celu monitorowanie postępu transformacji w kierunku GOZ. Dodatkowo, KE monitoruje wskaźniki GOZ poprzez m. in. wskaźniki recyklingu, czy produktywności gospodarki. O ile dla poziomów recyklingu przewiduje się konkretne wartości wskaźników, o tyle w przypadku pozostałych wskaźników nie określono wartości docelowych.

4. Czy Rząd Rzeczypospolitej Polskiej przewiduje jakiegokolwiek środki wsparcia finansowego lub regulacyjnego dla sektorów gospodarki, które mogą być szczególnie dotknięte skutkami tych trendów?

Wsparcie przewidywane dla tych sektorów obejmuje m.in. środki finansowe zaprogramowane na inwestycje w KPO. W ramach działań wskazanych w odpowiedzi na pyt. nr 1 przewiduje się objęcie wsparciem m.in.:

II. A2.2.1 (162 mln euro) :

- Finansowanie projektów przyznanych MŚP w celu opracowania i wdrożenia technologii ekologicznych związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym.
- Finansowanie projektów wspierających rozwój technologii przyczyniających się do tworzenia rynku surowców wtórnych.

III. B1.1.2 (3 200 mln euro) :

- Wymianę nieefektywnych źródeł ogrzewania pomieszczeń i wody.
- Termomodernizację budynków mieszkalnych jednorodzinnych (MKiŚ) oraz wielorodzinnych (MRiT).
- Instalacje energii ze źródeł odnawialnych, np. paneli fotowoltaicznych.

IV. B3.5.1 (582 mln euro) :

- Budowę niskoemisyjnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych z wykorzystaniem instalacji opartych na OZE.

V. B2.2.2/G1.1.2 (188 mln euro) :

Wsparcie przedinwestycyjne:

- Strategie lokalnego rozwoju rynku energii.
- Analizy lokalnego popytu i podaży energii.
- Inwentaryzacje lokalnych zasobów energetycznych (infrastruktury).
- Studia wykonalności.
- Biznesplany.
- Dokumenty typu *due diligence*.
- Dokumentację techniczną i projekty budowlane.

Wsparcie inwestycyjne:

- Nowe technologie ukierunkowane na wytwarzanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych.
- Infrastrukturę uzupełniającą dla innych niż energia elektryczna technologii.
- Powiązaną infrastrukturę energii ze źródeł odnawialnych (np. komponenty sieciowe i liczniki).
- Magazyny energii i oprogramowanie IT do zarządzania społecznością energetyczną oraz do optymalizacji energetycznej.

5. Jakie kroki podejmuje Ministerstwo w celu zagwarantowania, że polska gospodarka jest elastyczna i adaptacyjna na zmiany wynikające z tych makrotrendów?

Jak wspomniano powyżej, w ramach komponentu A.2.2.1 KPO zarezerwowano 162 mln euro na wdrożenie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z GOZ. Celem tego działania jest ułatwienie transformacji przedsiębiorstw w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ) poprzez wsparcie projektów wpisujących się w regulacje unijne (CEAP 2020) i krajowe („Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki obiegu zamkniętego”).

Kolejnym instrumentem wsparcia są programy opracowane na podstawie ustawy z 29 września 2022 r. o zasadach realizacji programów wsparcia przedsiębiorców w związku z sytuacją na rynku energii w latach 2022-2024. Dotychczas wdrożono dwa programy wsparcia w zakresie nieoczekiwanych wzrostów cen energii elektrycznej i gazu ziemnego: Program „Pomoc dla sektorów energochłonnych związana z nagłymi wzrostami cen gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2022 r.” oraz program „Pomoc dla przemysłu energochłonnego związana z cenami gazu ziemnego i energii elektrycznej w 2023 r.” Obecnie w MRiT prowadzone są prace nad nowym programem dotyczącym roku 2024.

6. Czy Rząd planuje jakiegokolwiek inicjatywy edukacyjne lub szkoleniowe w celu przygotowania społeczeństwa i siły roboczej do zmian wynikających z powszechnej cyfryzacji i innych trendów?

MRiT finansuje Centrum Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw, w ramach którego działa Akademia PARP. Akademia PARP to bezpłatne kursy e-learningowe, udostępnione na stronie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP), dla osób chcących założyć lub prowadzących działalność gospodarczą, a także dla wszystkich osób chcących zwiększyć swoje kompetencje. Kursy są podzielone na 5 obszarów: finanse, marketing, prawo, zarządzanie i kompetencje osobiste. Wśród kursów są np. gospodarka obiegu zamkniętego w MŚP, zrównoważony rozwój w MŚP, MŚP 4.0 - wyzwania transformacji cyfrowej, cyberbezpieczeństwo w MŚP. Aby móc skorzystać z dostępnej oferty szkoleń wystarczy zarejestrować się na stronie PARP poprzez podanie adresu e-mail, imienia, nazwiska i utworzenia hasła. Oferta Akademii jest systematycznie uzupełniana o nowe kursy.

Akademia PARP funkcjonuje już 5 lat. W ciągu 5 lat PARP udostępniła ponad 70 kursów e-learningowych. Portal jest na bieżąco udoskonalany pod kątem dostępności cyfrowej, wizualnym i przede wszystkim merytorycznym. Podsumowanie dotychczasowej działalności Akademii PARP dostępne jest pod adresem:

<https://www.parp.gov.pl/component/content/article/86628:5-urodziny-akademii-parp>

Należy także zauważyć, że kompleksowe podejście do rozwoju kapitału ludzkiego, w tym rozwoju umiejętności na rzecz cyfrowej i zielonej gospodarki, zostało ujęte w dokumentach strategicznych i programowych oraz działaniach Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Ministerstwa Edukacji Narodowej, Ministerstwa Cyfryzacji oraz Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

7. *Jakie są największe wyzwania w implementacji polityki mającej na celu osiągnięcie neutralności klimatycznej, i w jaki sposób Rząd planuje je przewyciężyć?*

Kluczowy dla rozwoju polskiej gospodarki od wielu lat pozostaje przemysł, w tym przemysł energochłonny. Zarówno unijna polityka klimatyczna, jak i kryzys gospodarczy spowodowany najpierw pandemią, a następnie agresją Rosji na Ukrainę, skutkują nowymi wyzwaniami dla tego sektora.

W tym kontekście podejmowane przez MRiT działania mają na celu wzmocnienie i transformację polskiego przemysłu w kierunku coraz wyższej innowacyjności, odporności na szoki zewnętrzne i konkurencyjności w skali globalnej, przy jednoczesnym zmniejszaniu jego emisyjności.

Zwiększeniu innowacyjności i konkurencyjności polskiego przemysłu służą m. in. działania opisane w odpowiedziach na wcześniejsze pytania. Dodatkowo, MRiT wspiera sektor przemysłu energochłonnego poprzez instrumenty łagodzące negatywne skutki transformacji klimatycznej i wydarzeń globalnych – tj. rekompensaty dla sektora energochłonnego, jak i programy Ministra zmniejszające obciążenia wynikłe ze wzrostów cen gazu i energii. Jednym z narzędzi są rekompensaty dla przemysłów energochłonnych, przyznawane na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o systemie rekompensat dla sektorów i podsektorów energochłonnych. Celem przyznawania rekompensat jest poprawa warunków konkurencyjnych dla krajowego przemysłu energochłonnego.

Przemysł ten jest szczególnie narażony na ryzyko przenoszenia produkcji do krajów spoza UE, gdzie ceny energii elektrycznej są niższe, gdyż nie zawierają kosztów związanych z zakupem uprawnień do emisji CO₂. Rekompensaty przyznawane są wybranym sektorom energochłonnym, takim jak hutnictwo żelaza i stali, produkcja papieru, wodoru, czy metali nieżelaznych.

8. *Czy Rząd podejmuje jakieś środki w celu zminimalizowania ewentualnych negatywnych skutków tych trendów dla sektorów tradycyjnych i ludności wiejskiej?*

Odpowiedź na przedmiotowe pytanie w odniesieniu do sektorów tradycyjnych została zawarta powyżej. Ponadto, jeśli chodzi o wsparcie w zakresie zminimalizowania ewentualnych negatywnych trendów dla sektora MŚP (w ramach którego znajdują się również sektory tradycyjne), należy podkreślić fakt, że MRiT współfinansuje działalność polskich ośrodków Europejskiej Sieci Przedsiębiorczości (EEN). EEN oferuje usługi dostosowane do potrzeb MŚP, aby mogły rozwinąć swój potencjał. Jest to największa na świecie sieć wsparcia dla MŚP o ambicjach międzynarodowych. W Polsce mamy 28 ośrodków EEN zgrupowanych w 4 konsorcjach. Ośrodki EEN pomagają w znalezieniu partnerów biznesowych, organizują wyjazdy w ramach giełd kooperacyjnych i misji handlowych na całym świecie; świadczą usługi z zakresu transferu technologii, w tym audyty technologiczne. EEN zapewnia także wsparcie doradców ds. zrównoważonego rozwoju, którzy udzielają porad w zakresie inwestowania w bardziej zasobooszczędne procesy oraz infrastrukturę o obiegu zamkniętym. EEN współpracują z Europejskimi Hubami Innowacji Cyfrowych (EDIH).

Ponadto chciałbym poinformować, że kompleksowe informacje w zakresie minimalizowania skutków ww. trendów dla ludności wiejskiej znajdują się w dyspozycji Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Waldemar Sługocki

Sekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Klauzula informacyjna przetwarzania danych osobowych

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 z późn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP. Wykonującym obowiązki Administratora jest Dyrektor Departamentu Analiz Gospodarczych.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2022 r. poz.1339 z późn. zm.), w celu udzielenia odpowiedzi na interpelację lub zapytanie poselskie.

4. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Rozwoju i Technologii (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
5. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
6. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
8. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie poselskie.
9. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
 - prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
10. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.